

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Pakolaiskriisi ja Euroopan integraation tulevaisuus

Juha Jokela, Ulkopoliittinen instituutti

23.11.2015

Johdanto

- Kriisin vaiheista
- Kriisistä ja sen vaikutuksista
 - *EU:n ulkosuhteiden kriisi*
 - *EU:n kriisi*
 - *Eurooppalaisten yhteiskuntien kriisi*

Pakolaiskriisin vaiheista

- Vaihe 1: Muuttopaine Pohjois-Afrikasta
 - *Italian ja Ranskan erimielisyydet 2011 → Schengenin uudistaminen*
 - *Italian toiveet taakanjaosta EU:ssa*
- Vaihe 2: Muuttopaine Pohjois-Afrikasta, Lähi-idästä ja Keski-Aasiasta
 - *280 000 tiedettyä tulijaa vuonna 2014 (IOM), n. 3300 matkalla menehtynyttä*
 - *Komission muuttoliikeagenda 05/2015*
 - *Varoitukset uhkaavasta kriisistä 07/2015*
- Vaihe 3:
 - *750 000 tiedettyä tulijaa alueelle 01-11/2015 (IOM), 710 000 (Frontex), n. 3500 matkalla menehtynyttä (01-11/2015)*
 - *Vastaanottomekanismit ulkorajoilla pettävät → Hallitsematon muuttoliike Schengen-alueella*
 - *Ylimääräinen Eurooppa-neuvoston kokous 09/2015*

EU:n ulkosuhteiden ”kriisi”

- EU:n globaali asema haastettuna jo ennen talouskriisiä
- EU:n vakauttava vaikutus naapurustossa haastettu
 - *Venäjän suurvaltapyrkimykset, Ukrainan kriisi → itäisen naapuruston epävakaas*
 - *Arabi-kansannousut, Lähi-idän rauhanprosessi, Syyrian sota ja Libyan sekasorto → eteläisen naapuruston epävakaas*
- Haasteisiin vastaaminen
 - *Entistä yhtenäisempää, kokonaisvaltaisempaa ja strategisempaa ulkosuhdetoimintaa?*
 - *Voimavarojen suuntaaminen naapurustoon (unohtamatta globaaleja ongelmia)?*
 - *Unionin turvallisuuspoliittinen rooli?*

EU:n kriisi

- Talouskriisin heikentämä unioni:
 - *Dis-integraation mahdollisuus tunnustettu: Euron purkautumisspekulaatiot (2011-12); jäsenvaltion irtautuminen eurosta (Kreikka, 2015) tai EU:sta (Iso-Britannia, 2017)*
- Pakolaiskriisi:
 - *haastanut EU:n päätöksentekokyvyn ja **toimeenpanokyvyn***
 - *johtanut spekulatioon Schengen-alueen tulevaisuudesta*
- Eurooppalaisten ratkaisujen merkitys kriisien hallinnassa edelleen tunnustettu
- Osittaisenkin dis-integraation kustannukset ja laajemmat vaikutukset
 - *Ennakointi vaikeaa: Kuinka korkeat kustannukset? Kuinka laaja-alaiset vaikutukset?*

Eurooppalaisten yhteiskuntien ”kriisi”

- Usko kansallisiin ja eurooppalaisiin instituutioihin horjuu
- Poliittinen liikehdintä: EU-skeptisyyden ja maahanmuuttovastaisuuden nousu (kansallisten ratkaisujen ensisijaisuus)
 - *Missä määrin legitiimi demokraattinen protesti?*
 - *Missä määrin eurooppalaiset arvot haastettuina?*
 - *Missä määrin ns. populististen ja/tai ääriliikkeiden agendat valtavirtaistuvat?*
- Kuinka laajasti kriisi haastaa integraation oikeutusta?

Lopuksi

- Useat kriisit ovat jo vuosia haastaneet Euroopan integraatiota
- Kyvyttömyys hallita tehokkaasti pakolaiskriisiä EU-tasolla (ulkoisesti/sisäisesti) haastaa EU:n oikeutusta (i) jäsenvaltioiden ja (ii) kansalaisten parissa
- Integraation hyödyt ja sen osittaisenkin purkautumisen vaikutusten riskit konkreettisempia jäsenvaltioille kuin kansalaisille